

Úvodní slovo

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,
s radostí vám představujeme letní číslo časopisu *Nová čeština doma a ve světě* s bohatou škálou inspirativních příspěvků, které vznikaly v době specifické, plné výzev i nových možností.

Téma lékařství je již rok a půl ve veřejném prostoru všudypřítomné a ledaskdo se dnes cítí být epidemiologickým expertem. Opravdovým budoucím profesionálům v oblasti medicíny slouží, jak se na prvních stránkách NČDS dozvídáme díky recenzi Ivany Bozděchové, nový výukový materiál z pera trojice dam (M. Haláková, M. Kšíňanová, J. Bábelová), které společnými silami vydaly v rychlém sledu (2019–2020) trojici učebnic pro zahraniční studenty lékařství: *Slovenčina ako liek*, *Slovenčina ako diagnóza* a *Slovenčina ako cvičenie*, didakticko-konverzační materiál založený na postupné gradaci gramatických jevů. Druhou recenzi pro letošní první číslo NČDS zpracovala Marie Čechová. Upozorňuje nás v ní na 12ostránkovou studii Martina Janečky a Ondřeje Bláhy, vydanou Univerzitou Palackého v Olomouci a zaměřenou na *Genitiv abnormálný v češtině s podtitulem Vývoj a současný stav*.

Po dlouhé době, kdy to fyzicky nebylo možné, si díky textům NČDS vydatně pocestujeme, a to do dóžecího města na laguně i do cíle svatojakubských poutnických stezek. Zkušenosti z dalek nám přiblíží hned dva články vyučujících češtiny jako cizího jazyka. Poznatky z překladatelských workshopů na Univerzitě Ca' Foscari v Benátkách sdílí ve své případové studii duo autorek Ludmila Červinková Machátová a Tiziana D'Amico, které dokládají, že překlad jako didaktický nástroj osvojování si cizího jazyka má v jazykově homogenních třídách poměrně široké uplatnění a je možné jej využívat nejen pro zdokonalování vlastních lingvistických znalostí, ale i různých sociokulturních dovedností.

S historií i současností výuky českého jazyka na jedné ze tří španělských univerzit čtenáře seznamuje text Anny Jagošové. Vedle Madridu a Granady se čeština učí od roku 1988 i v Santiagu de Compostela a tamními kurzy prošly již stovky frekventantů. Autorka si všímá motivace studentů ke studiu, spolupráce školy se stážísty z českých univerzit, situace po dobu pandemie, stejně tak i učebnic češtiny pro španělsky hovořící studenty.

Abychom nesměli opouštět katastr svého města či regionu, to se během poslední sezóny stalo asi většině z nás v životě vůbec poprvé. Díky tomu jsme si však mohli o to více všimnout mnoha skrytých krás i lokálních specifik. Na ryze regionální diskurzí

marker *jak kdyby* se pohledem odborníka zaměřila Lucie Jílková, která svou studii, čerpající z korpusu spontánní mluvené češtiny ORTOFON, navazuje na dosavadní výzkumy funkcí obdobných krátkých slov či slovních spojení, která patří k typickým rysům regionálně podmíněných nepřipravených mluvených textů (*hej, vid', tak/tož, počkej* atp.).

Doba, kdy již tři semestry trávíme výhradně v online prostoru, přinesla i mnoho nového: od nových nástrojů ve výuce po neologismy používané běžně v naší společnosti (*koronáč, rouškař, covidátka* aj.). K těmto novotvarům v češtině se v posledních měsících v médiích hojně vyjadřovala Michaela Lišková. Zajímavostmi z nové lexikální zásoby se zabývá dlouhodobě — mj. i ve své aktuálně předkládané obecnější studii, v níž představuje 150 nových lexikálních jednotek v patnácti tematických okruzích.

V závěrečné sekci jazykových drobností Svatava Škodová sleduje užívání slovesa *podívat se* v jeho necentrálním významu coby slovesa pohybu. Reflektuje užití tohoto sému daného slovesa nerodilými mluvčími češtiny na základě korpusové analýzy korpusu CzeSLSGS a korpusu Merlin a upozorňuje, že ve všech učebnicích češtiny pro cizince jeho prezentace absentuje. Kéž se nám již nestane, že se nebudeme moci *podívat k babičce / do zahraničí / na chalupu...* A kéž si všeho „samozřejmého“ dokážeme po cenné lekci dostatečně vážít a neustále se z toho radovat. Krásné léto, pevné zdraví a příjemné počtení vám všem!

Mgr. et Mgr. Bc. Marie Štěpánová